

## Bæredygtig transport for alle på Ærø

Transportsektoren står i dag for cirka en fjerdedel af Danmarks udledning af drivhusgasser. Hvis vi skal nå en 70% reduktion af vores CO2 udslip inden 2030, er der derfor behov for en større omlægning af hele transportområdet - på vand, på land og i luften.

Kommunalbestyrelsen på Ærø har besluttet, at der skal vedtages en plan for den fremtidige færgestruktur. Enhedslisten på Ærø har i dette oplæg udover den fremtidige færgedrift også medtaget transporten på selve øen, da vi mener hele transportområdet skal ses i en sammenhæng.

Alle borgere er på Ærø er modsat mange andre danskere totalt afhængige af af en velfungerende offentlig transport. Vi benytter den alle, når vi skal til og fra øen. Men mange er også afhængige af en god offentlig infrastruktur på øen, da der for mange borgere er store afstande til skoler, arbejde, indkøb, læge, sygehus, offentlige myndigheder, socialt liv m.v.

I lyset af klimaforandringerne og i lyset af afstandene på Ærø, bør det i fremtiden være muligt at transportere sig rundt på hele Ærø uden bil. Der skal investeres i den offentlige trafik. Det gælder busserne, men også i fleksible tiltag såsom pluskørsel og offentligt understøttede delebiler eller lignende for borgerne i yderområderne på øen. Og der skal investeres i bedre forhold for cyklisterne.

En velfungerende og bæredygtig transport på Ærø og til og fra øen er essentiel i et øsamfund som vores.

### Behovet for færgedrift er tilgodeset

Vi har i øjeblikket fire færgeruter til og fra øen. De tre offentligt ejet og en privat. Vi mener ikke, der er behov for flere ruter, eller at ruterne skal omlægges til nye havne på Fyn.

Vi er enige med dem, der foreslår at lastbiler primært fremover benytter ruterne Søby/Fåborg og Søby/Fynshav til og fra øen. Det vil selvfølgelig øge lastbiltransporten i Søby og hen over øen, men det vil samtidig betyde mindre tung trafik igennem Svendborg By. Færgelejet i Fåborg ligger kun 800 meter fra omfartsvejen, som fører til Svendborg og Odense.

### El-drevne færges inden 2035

Erfaringerne med færgen "Ellen" mellem Søby og Fynshav er overraskende gode. Allerede indenfor de næste 4-6 år er merudgiften ved konstruktionen af færgen indhentet. Alle de offentligt ejede færges til og fra Ærø bør derfor være el-drevne fra 2035.

Vi foreslår en udskiftning af den aldrende "Skjoldnæs" inden 2025. Tvillingefærgerne, der sejler til Svendborg, bør begge udskiftes med el-færges inden 2035.

Der eksisterer i Energiforliget en transportpulje på 500 mio. kr. over 5 år, som bl.a. skal gå til omstilling af færges til EL. Ærø Kommune opfordres til hurtigt at melde sit behov ind her.

Færgelejerne og de nye færges skal konstrueres således, at alle de fire kommunale færges kan benyttes på de tre ruter.

Den privatejede færge mellem Marstal og Rudkøbing er en hybridfærge, som er konstrueret således, at den kan overgå til ren el-drift. Det bør der opmuntres til så hurtigt som muligt.

Ved tilladelser til eventuelt fremtidige færgeforbindelser til og fra øen skal stilles krav om at nye færges skal være el-drevne eller ved længere sejlads, til eksempelvis Kiel, være hybridfærger, der benytter Power-to-X (PtX), hvor man transformerer el til brændstof baseret på brint i stedet for tung fuel-olie.

## **Kobling mellem færger og tog**

Færgeafgangene til og fra Svendborg skal søges tilpasset adgangen til togtransporten, således at det også for ældre kan være muligt at komme frem og tilbage mellem tog og færge i god tid. Dette skal gøres ved forhandlinger med Arriva om harmonisering af sejl- og køreplaner.

Det samme gør sig gældende for forbindelsen Marstal/Rudkøbing. Her bør sejlplanen tilrettes, således at passagerer, som ankommer med færgens minibus til Svendborg, kan nå et tog. Som det fungerer i dag kan de rejsendes transporttid ved den mindste forsinkelse blive forlænget med en time.

Vi foreslår samtidig at sejlplanerne hurtigst muligt kobles op på den nationale rejseplan.dk. Det vil gøre det nemmere for passagerer at overskue hele deres rejse med offentlige transportmidler.

## **Landevejsprincip for alle året rundt**

Færgerne skal være billige for både borgere såvel som for ferierende. Derfor skal landevejsprincippet med billige billetter gælde hele året.

Cykler skal kunne medtages gratis.

## **Fly og helikoptere**

Enhedslisten mener ikke, at der vil være fremtid i at udbygge faciliteterne for fly på Ærø. Fly er den mest klimabelastende transportform, særligt når man ser på hvor få potentielle passagerer der er. Landingsbanen skal selvfølgelig driftes og vedligeholdes, men vi ser ingen grund til udbygning.

Til gengæld bør landingsforholdene for rednings- og lægehelikoptere forbedres. Der bør være landingsbaner med solcelledrevne landingslys ved de tre hovedbyer samt nær øens andre større landsbyer som Bregninge, Tranderup, Store Rise og Ommel.

## **Busser**

Busserne på Ærø er gratis. Det skal de vedblive med at være. Det er nemt at administrere og er tidsbesparende. Samtidig sender det et signal om, at øen prioriterer den offentlige transport.

Der skal indføres ekstra busafgange fra Marstal kl 22 til Ærøskøbing/Søby og retur, eventuelt med minibusser. Det skal også være muligt at komme gratis med bus fra de seneste færgeafgange, og det vil åbne op for muligheden for at kunne deltage i øens sociale, kulturelle og politiske liv på hele øen. Det kan godt være, at man nogle gange vil køre med en tom bus, men tilbudet skal være der. Det vil også være en måde at styrke den sociale sammenhængskraft mellem borgere fra alle dele af øen.

Alle nyindkøbte busser skal fra 2021 være el-drevne. Fra 2030 skal der kun køres med denne typer busser.

## **Skolebusser**

Forbliver uændret, da denne kørsel fungerer upåklageligt. Overgang til el-drevne busser gælder selvfølgelig også her.

## **Flextrafik og Taxa**

Fra 2025 skal der kun gives taxa- og flextrafik-licenser til el-drevne køretøjer. Inden 2025 skal taxalicenser prioriteres til el-biler.

En af grundene til, at det har været svært for taxavognmænd at kunne skabe en levevej på Ærø, har efter vores mening været, at man har adskilt flextrafikørsel fra taxakørsel. Øen er så lille, at det er mest hensigtsmæssigt, at en taxavognmand supplerer almindelig taxakørsel med flextrafik. Dette er en problematik, som kommunalbestyrelsen må tage op med Regering og Folketing, således at det fremover vil være nemmere at tiltrække vognmænd som byder på kørslen.

## **Plusture, delebiler/landsbybusser**

Enhedslisten i Folketinget arbejder på at få oprettet en særlig pulje på to milliarder kr. over fem år, som skal sikre bedre trafik i yderområderne. Puljen vil bl.a. skulle give støtte til teletaxa og delebilsordninger.

Ærø Kommune har tidligere opgivet teletaxa for de borgere, som har lang afstand til de gratis busser. Der er måske ikke er mange på øen, der har et sådan behov, men for de som har, er behovet stort. Og hvis vi skal leve op til målene omkring CO2 udslip, vil færre af os i fremtiden skulle have en bil. Derfor vil behovet for en alternativ løsning for borgerne fra øens yderområder stige.

Mange kommuner og trafikelskaber har indført Plusture, der fragter borgere til og fra yderområder til

nærmeste busstoppested eller togstation for 25,-. Ordningen er koblet på rejseplan.dk og kan kun bestilles her. En lignende ordning bør etableres på Ærø, for alle borgere i den tidligere bus-zone 1.

En anden eller måske supplerende mulighed er den Sønderborg Kommune har benyttet sig af, hvor man har har understøttet forsøg med landsbybusser, som landsbylaug selv har administreret. For nylig har kommunen ligeledes understøttet brugen af delebiler i landdistrikterne. Vi opfordrer Ærø Kommune at gå i dialog med landsbyerne/lokalrådene på øen, for at igangsætte en proces hen imod løsning/løsninger på borgernes transportudfordringer.

### **Lastbiltransport/landbrugsmaskiner**

Elektrificeringen af lastbiler og landbrugsmaskiner er ikke nået nær så langt som personbilerne. Her vil PtX nok blive fremtidens CO2 neutrale drivmiddel. Enhedslisten i Folketinget foreslår at sætte penge af de næste 5 år til massive investeringer i PtX-brændstoffer.

### **Biler**

Private biler vil fremover stadig være det mest benyttede transportmiddel i yderområderne og dermed også på Ærø. Men bilparken vil indenfor overskuelig fremtid overgå til at være nul-emissionskøretøjer. Derfor er det vigtigt at der på øen etableres hurtig-ladestationer, som både kan benyttes af øens beboere og ferierende. Herudover bør det sikres at fastboende med behov kan få opgraderet deres strømforhold, så ladning af el-biler kan foretages hjemme. Ærø Kommune bør indlede samarbejde med el-udbyder for at sikre et sådan tiltag.

Samtidig skal al kommunal trafik på øen være med nul-emissionskøretøjer (f.eks. el eller brint) fra 2030 og alle nye indkøb af køretøjer skal allerede fra 2021 være med nul-emmission.

### **Cykler**

Cykelinfrastrukturen skal forbedres, så det bliver mere attraktivt at tage cyklen frem for bilen. Der skal på Ærø etableres flere cykelstier, flere cykelstativer og pumpestationer med luft og lappegrejer. Herudover skal der etableres oplademuligheder for el-cykler på centrale steder, eksempelvis ved færgerne.

Samtidig skal overfart af cykler på færgerne gøres gratis, så man på den måde opmuntrer til at transporten på øen for ferierende foretages på cykel.

### **En overordnet trafiksaneringsplan for Ærø**

For at tilgodese de flere bløde trafikanter som er og vil være på øen, er det vigtigt at biltrafikken foregår i et tempo og under forhold, der gør det trygt og sikkert for gående eller cyklende.

For at tage højde for de forandringer, der sker i trafikmønstre i fremtiden, bør Ærø Kommune iværksætte en professionel løsningsorienteret analyse af trafikforholdene, så man kan på et kompetent grundlag kan vedtage af en overordnet trafiksaneringsplan.

Der kan eksempelvis være tale om indførelse af nye hastighedsbegrænsninger og/eller -zoner, opsætning af lyskryds ved Møllevejen/Vestergade i Marstal eller udbredelse af forsøget med to minus en vej i Græsvænge til andre dele af øen.

Alt i alt skal vi huske på, at vi er en ø. Vi kan derfor tænke ud af posen og skabe vore helt egne alternative løsninger. Det er Ærø kendt for.

Enhedslisten på Ærø

## Opsummering

Enhedslisten på Ærø foreslår:

- Fastholdelse af de fire færgeruter
- Ruten Søby/Fåborg benyttes primært til lastbiloverførsel. Færgerne udskiftes til el-færger inden 2025
- Tvillingefærgerne udskiftes til El-færger inden 2035
- Der arbejdes for landevejsprincip hele året.
- Bedre kopling mellem færgerne og togforbindelser. Tilmelding af sejlplaner på rejseplan.dk
- Etablering af helikopter-landingspladser.
- Ekstra busafgange om aftenen. Busserne elektrificeres inden 2030.
- Sammenkædning af udbud for taxa- og flextrafikkørsel.
- Indførsel af Plustrafik og/eller delebilsordninger eller lignende for yderområderne.
- Etablering af offentlige el-standere. Sikre strømforhold for private, der ønsker at have el-biler.
- Fra 2030 skal alle kommunale køretøjer køre på nul-emission, el eller brint.
- Gratis færgetransport for cykler. Flere cykelstier.
- Udarbejdelse af trafiksaneringsplan for hele øen.

Henvisninger:

Enhedslistens oplæg om bæredygtig transport:

<https://enhedslisten.dk/baeredygtig-transport-for-alle>

Information fra Sydbus om Plusture

<https://www.sydtrafik.dk/flextrafik/plustur>

Sønderborg Kommunes erfaringer med alternative transportmuligheder i landdistrikter

[https://www.sonderborgkom.dk/wp-content/uploads/Andelsforening-2.0-version\\_4\\_031019.pdf](https://www.sonderborgkom.dk/wp-content/uploads/Andelsforening-2.0-version_4_031019.pdf)